

חולין קכד

עניין: אי אמר לי יהושע בן נון לא צייתנא ליה

בית יוסף יו"ד סוף סי' רמב

א(ב) בתוב בסוף ספר ארמות חיים אדם מריב עם חצירו ואמר לו איני מקבל ממך אם היית כמשה רבינו מלקין אותו משום בזיון עכ"ל מין. ונראה לי דמשום הכי אמרו בגמרא (חולין קכד.) אילו אמרה יהושע בן נון מפומיה לא צייתנא ליה ולא אמרו אילו אמרה משה:

ט"ז יו"ד סי' רמב, ס"ק ב

אמרו אלו אמרה משה, עכ"ל. נראה שמפרש הציזיון הוא למשה רבינו ע"ה, שהוא אומר אלו היה אדם אחר כמותו, והוא בלתי אפשר שהרי כחצי [דברים לה, י] לא קם כמשה. ובספר רש"ל [יש של שלמה] על פרק החובל [בגא קמא פ"ז] סימן נ"ג מביא ח"ל, וכתב בשבועה, אדם שמתקוטט עם חצירו ואמר איני מקבל ממך אפילו היית כמשה רבינו ע"ה מלקין אותו משום בזיון, עכ"ל. וחישוב הוא צעיר כי הרגל הלשון הוא, וגם אינו ציוס כל כך למשה רבינו ע"ה. ועוד, בסתמא לא כיון לגנאי רק שהפריז על מידותיו שאינו רוצה לקבל ממנו

הגהות תשובה מאהבה על השו"ע

[סעיף לו] שו"ע. האומר לחברו וכו' אם היית כמשה מלקין אותי משום בזיון. עיין בעטרת זהב [לבוש סעיף לו] שהעתיק דברי השו"ע בזה הלשון, האומר לחברו שמריב עמו איני מקבל ממך אפילו היית כמשה רבינו מלקין אותו משום בזיון תורה שקבלנו ממש רבינו ע"ה, והוא אומר אפילו ממש לא היה מקבל, עכ"ל. דבריו נאמנים ונחמדים ונסתרו דברי הט"ז בס"ק כ', ע"ש: (תשובה מאהבה)

ירושלמי יבמות פ"ד הי"א

שמעת. אמר ר' בא בר כהן קומי ר' יוסי ר' ירמיה אמרה. אמר ליה ר' חזקיה לא אמרה ר' ירמיה ואיקפד ר' יוסי לקיבליה. אמר ליה שכן אפילו יהושע שהיה קושר למשה לא אמר בן ואת אומרה בן. חזר

חתם סופר

דף קכ"ד ע"א. אפי' אמרה יצ"כ ומשנ' לא צייתנא ליה הרצ"ק רמ"צ מוכיח וכו' דאין לומר כוונתו דאליה כלום דלמא שפיר י"ל אי אמרה מרע"ה מקבצא דנפשי' לא צייתנא ליה דבר שאיננו נשמע אבל הכא עולה לא אמר מקבצא דנפשי' אלא מכוני' דרבי' ר' יוחנן ואחא אמר אפי' אמרה יצ"כ ומשנ' דרבי' היינו מרע"ה לא צייתנא ולאמר שטעה יצ"כ בשמועותיו ולא נחלה שגיאה במועצה. אבל אי אמרה מרע"ה ומשנ' דרבי' הקצ"ה יח"ש דאין לומר שטעה מרע"ה בשמועותיו חלילה דכתיב לא בן עזרי משה בכל ציתי' נאמן הוא ואם יש לחלוק טעותו שמועותיו של מרע"ה חיו חפזי חורה כלה. וכיון שצדדי' כך שטעה ופי' הקצ"ה חו אין להקשות על זה מקבצתו כמו שלא נהנהר על חק פרה אדומה. מלא יצ"כ ה"ל לר' לומר אי אמרה יצ"כ ומשנ' לא צייתנא כי טעה בשמועותיו ולא נחלה צוקי' קדוקי' צרב אלא נחלמוד. אבל לשלם יטל' לומר אפי' אמרה מרע"ה מקבצתו עלמא לא צייתנא ליה. ומאי דמייח' ר"ז שם עוד מוס' דצומח אפי' אי היה יצ"כ לא צייתנא ליה צרתי' ולא אמר אפי' אי היה כוונתו לא צייתנא ליה צרתי' התם לא היה רצונא דלא ליהב צרתי' למרע"ה ומשום שהי' פרוש מלשון וטלי' עלמא נמי לא יצ"כ ליה צרתי' ומשנ' יצ"כ ופארי' נציח' כלע"ד:

רמב"ם הקדמה לפיהמ"ש

אלו רק אלק נביאים כלם כאלהיה ואלישע יהיו סוברין קבצא אחת ואלף חכמים וחסד סוברין הפך הסבצא הדיא. אחרי רבים להטות והלכה כדברי האלף חכמים וחסד לא כדברי האלף הנביאים הנכבדים. וכן אמרו החכמים (חולין קכד.) האלהים אילו אמרה לי יהושע בן נון צפומיה לא צייתנא ליה ולא שמענא מנייה. וכן עוד אמרו (יבמות דף קב.) אם יבוא אליהו ויאמר חולצין נמנעל שומעין לו (בסגל אין שומעין לו. ירמ' לומר שאין להוסיף ואין לגרוע צמיה על דרך נצאה בשום פנים וכן אם יעיד הנביא שהקצ"ה אמר אלו שהדין צמיה פלונית כך וכי סברת פלונית היא אמת (3) יתרג הנביא שהוא נביא שקר כמו שסדנו.

חיד"א ברכי יוסף או"ח סי' לב, ד

ולפום ריהטא אפשר לסייענהו ממ"ש בחולין דף קכ"ד (ע"א) אמירת ר' יוחנן דמתני לה רבי אמי אסיפא ועולה ארישא, ואמר רבי אמי האלהים אי אמרה לי יהושע בן נון משמיה לא צייתנא ליה, ומדברי מרן בכסף משנה פ"ט דיסודי התורה דמייח' בדין הנזכר הא דאי אמרה יהושע וכו', מוכח דפירוש לשון זה היינו אי אמרה יהושע בנבואה, והגם דהרב פרי חדש בנימוקיו לספר המדע השיג על מרן, שהוא בלי דקדוק, דהך דאי אמרה יהושע לאו נבואה אלא בדרך סברא. ע"ש. אחד הרואה דברי הרמב"ם בהקדמת פירוש המשנה, בעיניו יראה דצדקו דברי מרן, דהרמב"ם שם מייח' לה, ומוכח דמפרשה בדרך נבואה, ונעלם מהפרי חדש, וכפי זה הרי התם הוו פליגי במציאות, היכא אמרה ר' יוחנן, אי ארישא אי אסיפא, וקאמר ר' אמי אי אמרה יהושע בנבואה משמיה דר' יוחנן דאמרה ארישא כדקאמרת, לא צייתנא ליה, דלא בשמים היא, אלמא אפילו במציאות לא משגחינן בנביא כל עיקר, ואמטו להכי קאמר ר'